

INSPIRATIONS-
MATERIAL

FOKUS

YRKESUTBILDNING

Tips och råd för lärare, studie- och yrkesvägledare, rektorer och annan personal inom yrkesprogrammen.

OM FOKUS YRKES- UTBILDNING

Med det här materialet vänder vi oss till dig som är lärare, studie- och yrkesvägledare, rektor eller annan personal som arbetar inom yrkesprogrammen.

Med Fokus yrkesutbildning får du inspiration, tips och råd för att skapa intresse för er yrkesutbildning. Bland annat genom att visa upp era elever som ambassadörer men också mycket mer.

Materialet syftar till att ge dig tips och verktyg för att lyfta fram och synliggöra yrkesutbildningar genom att visa upp dem på inspirerande sätt.

Använd metoderna i materialet för att visa på möjligheterna inom era yrkesutbildningar och få fler intresserade elever som söker till er skola och er utbildning.

Välkomna att inspireras av Fokus yrkesutbildning.

INNEHÅLL

FOKUS YRKESUTBILDNING

SAMVERKAN MELLAN YRKESPROGRAM & GRUNDSKOLA

AKTIVITETER FÖR ETT LYCKAT ÖPPET HUS

SKOLTÄVLINGAR

EN GUIDE FÖR ATT ANVÄNDA SOCIALA MEDIER

FOKUS YRKESUTBILDNING

Vad är "Fokus yrkesutbildning"?

Med detta material får du som arbetar på yrkesprogram tips för att intressera fler motiverade elever till er utbildning, samt att generellt höja statusen för yrkesutbildningar och visa på attraktiva karriärmöjligheter. Innehållet är tänkt att inspirera till och beskriva hur lärare och studie- och yrkesvägledare tillsammans med elever kan arbeta för att attrahera fler talanger till sina utbildningar.

För vilka passar Fokus yrkesutbildning?

Alla yrkesprogram och inriktningar i hela Sverige kan använda materialet i Fokus yrkesutbildning.

Vad kan vi göra?

Börja med saker ni redan gör, exempelvis öppet hus. Genom att utöka med kommunikation och aktiviteter som ni hittar i Fokus yrkesutbildning kan ni:

- 1** Intressera fler sökande till era yrkesutbildningar.
- 2** Skapa ökad medvetenhet om yrkesutbildningar och ökat intresse för yrkeskunskaper.
- 3** Dela med er av sådant ni redan är bra på och gör bra.

Vilka aktiviteter ingår?

Över hela landet skapar yrkesprogram aktiviteter som:

- 1** Samverkan mellan yrkesprogram och grundskolan
- 2** Öppet hus
- 3** Skoltävlingar och uppvisningar
- 4** Och fler...

HUVUDBUDSKAP FÖR SKOLANS MÅLGRUPPER

Här hittar du som arbetar inom gymnasieskolans yrkesprogram budskap som ni kan använda i era kampanjer och aktiviteter. Materialet är lika användbart för er som arbetar på yrkeshögskolor. Använd budskapen som en resurs för att boosta kommunikationen om era aktiviteter och sprida budskapet om er skola, era duktiga elever och viktiga yrkesutbildningar.

Huvudbudskap för elever

Vill du också börja jobba och tjäna dina egna pengar direkt efter gymnasiet?

– Då är ett yrkesprogram rätt val för dig!

Vill du också lära dig ett yrke som gör att du kan börja jobba direkt efter gymnasiet?

– Då är ett yrkesprogram rätt val för dig!

Vill du också ha mycket praktik under dina gymnasieår?

– Då är ett yrkesprogram rätt val för dig!

Huvudbudskap för föräldrar

- 1** Yrkesprogram är en snabb väg till en spännande karriär med alla dörrar öppna mot framtiden.
- 2** Att få välja utbildning efter intresse är grunden för en framgångsrik och rolig karriär.
- 3** Inte enklare men mer praktisk. Yrkesprogram är krävande utbildningar som innehåller både praktik och teori.

Huvudbudskap för alla

- 1** Upptäck vägen till din framtid med en yrkesutbildning.
- 2** Välj smart! Yrkesutbildningar leder till bra jobb och många möjligheter.
- 3** Att välja en yrkesutbildning är en bra start på en karriär med möjlighet att starta eget, få ett bra jobb eller plugga vidare.

ATT KOMMUNICERA MED UNGDOMAR

Genom guiden "[Att kommunicera med unga](#)" vill vi dela med oss av våra erfarenheter kring att nå fram till unga samt sprida kunskap kring olika metoder för att kommunicera framtidsval. Ta del utav undersökningar och analyser, med våra egna och andra samarbetspartners erfarenheter.

Tyngdpunkten i materialet ligger kring gymnasievalet, där vi på WorldSkills Sweden arbetar utifrån devisen att yrkesutbildning är ett smart val inför framtiden. Vår utgångspunkt är att många unga vill göra gymnasieval som öppnar breda framtidsmöjligheter både till jobb och vidare studier, samtidigt som det finns en missuppfattning att yrkesprogrammen på gymnasiet är smala. Många av insikterna kring hur unga väljer till gymnasiet är också tillämpliga i valet av arbetsgivare och eftergymnasiala studier, och materialet kan därför läsas av alla som är intresserade av ungas framtidsval, oavsett om det handlar om yrkesutbildning, eller någonting annat.

Tillsammans gör vi kommunikation med unga bättre!

SAMVERKAN MELLAN YRKESPROGRAM OCH GRUNDSKOLAN

Målet med aktiviteterna som presenteras här är att skapa samverkan mellan yrkesprogram och grundskolan. Genom att lärare och studie- och yrkesvägledare på yrkesprogrammen samarbetar med lärare och studie- och yrkesvägledare på grundskolan skapas förutsättningar för lyckade möten om yrke och framtid.

Aktiviteter

MINIMÄSSA

Samla yrkesprogram i ert område som ställer ut och skapar en mässa i mindre format på en grundskola. Minimässan kan sedan flytta runt mellan flera grundskolor i regionen. Initiativet till en minimässa kan komma från studie- och yrkesvägledare på yrkesprogrammen men ett lyckat resultat kräver samarbete mellan både grundskolan och yrkesprogrammen.

En fördel med minimässa är att eleverna inte distraheras av att åka till "den stora gymnasie-mässan", där mycket människor och kanske en större stad riskerar att ta fokus från gymnasieskolorna och deras program. På sin egen hemmaplan får eleverna i lugn och ro titta närmare på de olika montrarna och ställa frågor. Här finns även goda möjligheter att ordna med prova på-aktiviteter som eleverna på grundskolan kan få testa.

AMBASSADÖRER OCH INSPIRATÖRER

Ta vara på det bästa ni har, era elever! Elever från yrkesprogrammen får i rollen som ambassadörer och inspiratörer besöka elever i grundskolan. Extra bra är det om inspiratörerna är elever som tidigare gått på grundskolan som besöks. Det gör att eleverna i grundskolan känner igen inspiratörerna, vilket är ett uppskattat inslag hos både nuvarande elever och inspiratörer.

HELDAG MED SYV

En heldag med SYV är en dag med studie- och yrkesvägledare från både grundskolan och gymnasieskolan. Studie- och yrkesvägledare informerar elever i grundskolan om yrkesprogram, behörigheter, vidareutbildning och jobbmöjligheter.

Eleverna får göra olika övningar som exempelvis mindmaps för att öka deras självkännet. En annan övning är koppla ett föremål till så många yrken som möjligt för att vidga perspektivet hos eleverna. Hos WorldSkills Sweden finns många aktiviteter att välja på som intressetest och att titta på yrkesfilmer.

SPEED DEJTING

Den här aktiviteten kräver en del planering eftersom den engagerar flera roller:

Yrkesverksamma	Studie- och yrkesvägledare
Lärare	Lokala företag

Aktiviteten genomförs så att besökande elever gör korta besök hos yrkesverksamma personer som kan berätta om deras karriärer, lärare som berättar om utbildningen, studie- och yrkesvägledare som berättar om skolan, lokala företag som berättar om sig själva som arbetsgivare och eventuellt tidigare elever på den berörda skolan. Eftersträva en jämn könsfördelning för att bryta ett traditionellt mönster bland elever som söker sig till utbildningarna.

Speed dejtingen går till så att ni ställer upp 4 småbord med avskärmande väggar emellan, lika många elever som bord släpps in med cirka 10 minuters intervaller. Är intresset stort kan man släppa in grupper om två till tre elever till varje bord.

På varje bord ligger ett papper med färdiga frågor som eleverna kan ta till om de behöver lite hjälp. Varje sällskap får två minuter var på sig och då en klocka ringer flyttar sig de besökande ett steg och träffar en ny person och får nya erfarenheter.

Aktiviteten är till för att hjälpa eleverna att förbereda sig på vad de kan förvänta sig av både branschen och utbildningen. Små och stora frågor ska belysas, allt från karriärvägar till hur sammanhållningen i klasserna brukar vara.

FRUKOSTSEMINARIUM MED MINGEL

Skapa ett seminarium på temat "yrkesutbildning ett smart val" där ni sammanför lärare med studie- och yrkesvägledare från yrkesprogrammen och grundskolan. Se till att kombinera ett bra program med kaffe och en härligmacka. Med flera skolor att välja bland finns goda möjligheter att boka en bra lokal.

Tajming

Tänk på att seminariet inte ska vara för långt, sikta på 30 minuter sittande. Resten ska gå till mingel. Frukost från 07.30 och start 08.00 med avslut senast 08.45 är bra tider. Rekommenderade dagar för frukostseminarium är torsdagar och fredagar. I starten på en ny termin är ofta ett bra tillfälle att ha ett seminarium. Då är människor öppna för nya intryck och kalendern har inte blivit fullbokad.

Inbjudan och anmälan

Gå ut med inbjudan till en bredare målgrupp av lärare och studie- och yrkesvägledare. Använd en enkel webb-länk för att kunna anmäla sig. Generellt är det bäst att skicka inbjudningar på förmiddagar. Gå ut med inbjudningarna fem till sex veckor före seminariet. Påminn sedan tre veckor innan, en vecka innan, en dag innan. Inbjudan via e-post går bra. Lite roligare inbjudningar kan göras genom [Invajo](#) och [Confetti](#). Båda finns som gratisversioner.

Uppföljning

Följ upp alla som närvarade inom 24 timmar från seminariet genom att skicka ett tack-mail där ni också bifogar eventuella länkar från seminariet. Uppmana deltagarna att fortsätta diskussionen på lämplig plattform.

AKTIVITETER FÖR ETT LYCKAT ÖPPET HUS

Öppet hus är det mest klassiska forumet för möten mellan yrkesprogram och besökande elever från grundskolan, tillsammans med deras föräldrar. Troligen är öppet hus också en av de viktigaste aktiviteterna för att intressera motiverade elever till er utbildning. Här är några tips för att toppa programmet.

1 Prova på

Intressera besökare till er monter genom att ordna enklare prova på-aktiviteter som elever och föräldrar kan ta del av. Välj moment som är enkla och berättar något om utbildningen. Ni kan också välja bland [en större mängd övningar som finns i Yrkeskampen](#).

2 Yrkesuppvisning

Visa upp roliga saker som ni gör och presentera praktiska moment i utbildningen för besökare på öppet hus. Få med era elever genom att planera om undervisningen så att ni frigör tid på dagarna för att kunna göra dessa moment under kvällen med publik.

3 Information

Förbered er med bra information om skolan och er utbildning samt visitkort med kontaktuppgifter. Se även till att ta vara på mer övergripande information som finns från exempelvis branschorganisationer där besökare kan få en tydligare bild av bransch, yrke och karriärvägar etc.

4 Talangtest

"Klicka och svara på några enkla frågor och få reda på vad som är din grej." Hjälp era besökare på traven i valet till gymnasiet genom att låta dem göra ett talangtest. Ordna med en surfplatta eller dator där era besökare kan göra testet. Testet har skapats av Worldskills Sweden och finns på [DinTalang.se](#).

5 Kahoot

Ta hjälp av era elever att sätta ihop en färdig frågesport i Kahoot! om er utbildning som besökare får göra via sina mobiler.

6 Yrkeskampen

Besökare får testa och tävla med övningar i [Yrkeskampen](#). Med Yrkeskampen kan ni er bjuda besökare en möjlighet att upptäcka er utbildning på ett praktiskt sätt. I handledningen finns enklare övningarna som besökande elever kan göra. Exempelvis att göra en knop (Fordons- och transportprogrammet) och att vispa grädde (Restaurang- och livsmedels programmet).

SKOLTÄVLINGAR

Erfarenheter visar att skoltävlingar är en utmärkt aktivitet för att få fler sökande till yrkesprogrammen.

Växla tid

Tävlingar kan göras relativt enkelt om ni väljer ut lämpliga moment i utbildningen. Genom att växla från schemalagd lektionstid till tid med publik - exempelvis på mässa eller öppet hus - skapar ni förutsättningar för att bygga ett starkt team med både lärare och elever.

Så här enkelt är det!

- Lyft ut ett praktiskt moment i utbildningen. Det kan exempelvis vara att koppla i elskåp eller laga en maträtt. Fokusera på kvalitet framför att göra saker snabbt. Vissa branscher har tagit fram mallar och underlag för tävlingar med kriterier. Kolla med era branschorganisationer.
- Definiera mål och kriterier. En tävling kan planeras så att eleverna som är med i tävlingen i första hand tävlar mot sig själva i förhållande till branschnormer eller kunskapskrav.
- Utse en jury. Exempelvis kan juryn bestå av lärare och yrkesaktiva.

Nätverk

Använd även tävlingen som tillfälle för att skapa kontakter med lokala yrkespersoner. Bjud in och satsa gärna på tidigare elever, de kan växa och tycka att det är roligt att komma tillbaka till skolan för att vara med och bedöma. Samtidigt kan ni passa på att prata om att ordna praktikplatser osv.

EN GUIDE FÖR ATT ANVÄNDA SOCIALA MEDIER

Här får du en enkel vägledning och inspiration hur ni kan kommunicera fördelarna med en yrkesutbildning på er skola via sociala medier.

Dela med er av er berättelse

Använd sociala medier för att berätta om era aktiviteter och praktiska moment som ni gör i vardagen.

- Skapa och dela eget innehåll med citat från era aktiviteter.
- Dela berättelsen om er skola och hur ni har bidragit till att utbilda framgångsrika entreprenörer och anställda.
- Videoinnehåll är utmärkt för sociala medier, men även foton med en mänsklig touch fungerar bra.
- Be elever, föräldrar, personal och andra intressenter att dela era aktiviteter.

Tillsammans med era egna hashtags använd också: #FokusYrkesutbildning

Fem tips för att komma igång

- 1 Ta reda på var på nätet din målgrupp befinner sig och välj kanal efter målgrupp.
- 2 Bestäm när, hur, var och av vem inlägg på sociala medier ska publiceras.
- 3 Tilltala följare personligt och använd ett vardagligt språk.
- 4 Uppmuntra följare att svara på frågor och kommentera.
- 5 Publicera inlägg tillsammans med bild eller film.

Förslag på aktiviteter för sociala medier

DAGBOK

Börja med något som har låg tröskel och ta hjälp av era elever för att komma igång. Att göra en dagbok under en vecka är ett enkelt sätt att berätta om vad ni gör i utbildningen via sociala medier. Låt dagboken gå i stafett från elev till elev under en längre period.

YRKESSTOLTHET

Eleverna får i uppgift att fota något i vardagen på utbildningen som symboliserar yrkesstolthet. Eleverna får dessutom skriva tre saker om yrket som gör "oss" stolta. Text och bild delas sedan via sociala medier tillsammans med hashtags.

FILM

Detta är en lite mer krävande uppgift där eleverna får skapa en enklare film om hur framtiden skulle se ut ifall yrket inte fanns. Låt eleverna tänka till på en situation och filatisera detta. Skriv en sak om varför yrket behövs och använd hashtags.

Skapa digitala aktiviteter

Att skapa digitala aktiviteter kan vara ett bra alternativ ifall ni har en målgrupp som behöver åka långa sträckor eller ifall restriktioner på grund av pandemin ligger kvar.

VÄLJ FORMAT

Välj ett format som passar er aktivitet och för er målgrupp. Några av de mest populära formaten är presentationer, intervjuer samt "frågor och svar". Glöm inte att inkludera era elever i aktiviteten.

VÄLJ TIDPUNKT

Utgå från målgruppens dagliga aktiviteter och försök välja en tid som passar deras schema. Tänk också på att er aktivitet inte bör vara längre än 45–60 minuter.

VÄLJ PLATTFORM

Det finns många alternativ för att skapa online-aktiviteter. Välj plattform genom att överväga fördelar och nackdelar utifrån budget och funktioner på plattformen.

TESTA FÖRST

Genomför ett test av er aktivitet och kontrollera ljudkvalitet, videokvalitet och eventuell virtuell bakgrund. Tänk på att virtuell bakgrund vanligen fungerar bäst med enhetlig belysning och en enfärgad vägg eller grön skärm.

MARKNADSFÖR

Marknadsför er aktivitet via sociala medier och e-post för att öka närvaron. Om möjligt, dela kalenderinbjudan.

WORLD SKILLS

WorldSkills Sweden har som mål att höja kvaliteten, statusen och intresset för svensk yrkesutbildning. WorldSkills Sweden är ett samarbete mellan Svenskt Näringsliv, LO och staten genom Skolverket, Utbildningsdepartementet och Myndigheten för yrkeshögskolan.

Läs mer på worldskills.se